

SECURITATEA INTERNATIIONALĂ , activitatea NATO&UE

Glosar explicativ

Glosarul explicativ *"Securitatea internațională. Activitatea NATO&UE"* a fost elaborat în cadrul proiectului "Combaterea dezinformării: răspunsul societății civile la narațiunile false despre NATO și UE", implimentat cu sprijinul Ambasadei Lituania în Republica Moldova și Cooperarea Lituaniană pentru Dezvoltare.

Proiectul își propune să îmbunătățească cultura de securitate prin consolidarea capacității societății civile și a mediului academic de a combate dezinformarea și propaganda asociată NATO și UE, de a explica rolurile acestor organizații în securitatea regională și internațională și de a evidenția avantajele cooperării Republicii Moldova cu acestea.

Publicația are drept scop elucidarea termenilor/conceptelor din domeniul securității internaționale cel mai des supuși interpretării greșite și/sau dezinformării asociate creării și funcționării Organizației Tratatului Atlanticului de Nord (NATO) și Uniunii Europene (UE), cooperării acestor organizații cu Republica Moldova și contracararea narativelor false cu privire la NATO și UE.

Coordonatoarea ediției:

Rodica PANȚA, dr. în științe politice, Universitatea Liberă Internațională și Moldova (ULIM)

Contribuții:

Elena MÂRZAC, expertă în securitate și StratCom, Platforma pentru Inițiative de Securitate și Apărare (PISA)

Sanda SANDU, expertă în securitate și drepturile omului, Platforma pentru Inițiative de Securitate și Apărare (PISA)

Rodica PANȚA, dr. în științe politice, Universitatea Liberă Internațională și Moldova (ULIM)

Ana NEGRU, magistrul în drept, Platforma pentru Inițiative de Securitate și Apărare (PISA)

LISTA TERMENILOR/CONCEPTELOR

- 1. Acordul de Asociere UE-Moldova** (*The Moldova-European Union Association Agreement*)
- 2. Apărarea colectivă și Articolul 5 al NATO** (*Collective defence and Article 5*)
- 3. Busola strategică pentru securitate și apărare** (*Strategic Compass for Security and Defence*)
- 4. Capacitate militară de planificare și conducere (MPCC)** (*Military Planning and Conduct Capability (MPCC)*)
- 5. Concept Strategic al NATO** (*NATO Strategic Concept*)
- 6. Consiliu de Asociere RM-UE** (*The EU Republic of Moldova Association Council*)
- 7. Consiliul NATO-Rusia** (*NATO-Russia Council*)
- 8. Consiliul NATO-Ucraina (NUC)** (*NATO Ukraine Council (NUC)*)
- 9. Cooperarea structurată permanentă (PESCO)** (*Permanent Structured Cooperation (PESCO)*)
- 10. Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova** (*Delegation of the European Union to the Republic of Moldova*)
- 11. Dezvoltarea Profesională (PDP)** (*Professional Development Programme*)
- 12. Facilitatea Europeană pentru Pace** (*European Peace Facility (EPF)*)
- 13. Fondul European de Apărare** (*The European Defence Fund*)
- 14. FRONTEX**
- 15. Inițiativa de Consolidare a Capacităților de Apărare și Securitate (DCBI)** (*Defence Capacity Building Initiative*)
- 16. Inițiativa de Interoperabilitate a Parteneriatului** (*Partnership Interoperability Initiative*)
- 17. Luarea deciziilor prin consens în cadrul NATO** (*NATO Consensus decision-making*)
- 18. Mecanismul de Protecție Civilă al UE** (*EU Civil Protection Mechanism – UCPM*)
- 19. Misiunea de asistență militară a UE în sprijinul Ucrainei (EUMAM)** (*European Union Military Assistance Mission Ukraine*)
- 20. Misiunea de Parteneriat a UE în RM (EUPM Moldova)** (*EU Partnership Mission in the Republic of Moldova (EUPM)*)
- 21. Misiunea de Poliție și Justiție a Uniunii Europene în Kosovo (EULEX)** (*The European Union Rule of Law Mission in Kosovo (EULEX)*)
- 22. Misiuni de Pacificare NATO-KFOR** (*NATO Missions-KFOR*)
- 23. NATO Funcții și atribuții NATO** (*NATO functions and tasks*)
- 24. NATO. Extinderea și Articolul 10** (*NATO Enlargement and Article 10*)
- 25. NATO. Instituții** (*NATO institutions*)
- 26. NATO. Istoricul/contextul creării** (*History/context of NATO creation*)
- 27. Negocieri de aderare UE-Moldova** (*The Moldova-European Union accession negotiations*)
- 28. Neutralitate climatică** (*Climate neutrality*)
- 29. Oficiul de Legătură NATO** (*NATO Liaison Office*)
- 30. Parteneriatul de Securitate și Apărare dintre UE și RM** (*Moldova Security & Defence Partnership with the EU*)
- 31. Parteneriatul NATO&UE** (*NATO&EU Partnership*)
- 32. Parteneriatul pentru Pace (PfP)** (*The Partnership for Peace (PfP)*)
- 33. Planul Individual de Acțiuni al Parteneriatului** (*The Partnership's Individual Action Plan*)
- 34. Programul de Consolidare a Integrității (CI)** (*Building Integrity (BI)*)
- 35. Programul de Îmbunătățire a Educației în domeniul Apărării (DEEP)** (*Defence education enhancement programme (DEEP)*)
- 36. Programul Știință pentru Pace și Securitate** (*Science for Peace and Security (SPS)*)
- 37. Securitate maritimă** (*Maritime security*)
- 38. Subcomitetul UE-RM pentru justiție, libertate și securitate** (*EU-Republic of Moldova sub committee on justice, freedom and security*)
- 39. Summit NATO** (*NATO Summit*)
- 40. UE. Funcții și atribuții** (*EU functions and tasks*)
- 41. UE. Instituții cu atribuții în domeniul securității și apărării** (*EU institutions. Defence and security*)
- 42. UE. Istoricul creării** (*History of the EU creation*)
- 43. Zona de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător (ZLSAC/DCFTA)** (*The Deep and Comprehensive Free Trade Area (DCFTA)*)

NARATIVE FALSE CONTRACARATE

- 1. Moldova va avea aceeași soartă ca Ucraina, dacă dorește să adere la NATO/UE**
- 2. Moldova nu are nevoie de suportul NATO pentru a-și dezvolta capacitățile de apărare**
- 3. NATO aduce război**
- 4. Aderarea la Uniunea Europeană implică automat și aderarea la NATO.**
- 5. Aderarea la Uniunea Europeană înseamnă că Moldova va renunța la suveranitatea sa și va fi controlată de Bruxelles.**
- 6. Intrarea în Uniunea Europeană va eroda identitatea națională a Moldovei și va duce la pierderea tradițiilor și culturii locale.**

Istoricul creării UE (I)

History of the EU creation

Uniunea Europeană (UE) este o uniune economică și politică între 27 de state europene. UE are o istorie de aproximativ 70 de ani pentru a ajunge a fi organizația pe care o cunoaștem în prezent.

Cele mai importante etape sunt:

- La 8 mai 1945, se încheie al doilea Război Mondial, care a însemnat începutul unui efort concertat de a preveni conflictele în Europa și de a promova cooperarea economică și politică.
- La 4 aprilie 1949 este fondată Organizația Tratatului Atlanticului de Nord (NATO), creându-se un cadru de securitate și stabilitate care a permis statelor europene să se concentreze pe integrarea economică și politică.
- La 9 mai 1950, este prezentată Declarația Schuman, textul căreia prevedea crearea unei Comunități a Cărbunelui și Oțelului.
- În 18 aprilie 1951, prin Tratatul de la Paris, Belgia, Franța, Germania de Vest, Italia, Luxemburg și Olanda formează Comunitatea Europeană a Cărbunelui și Oțelului (CECO).

Istoricul creării UE (II)

History of the EU creation

- În 25 martie 1957, cele 6 țări fondatoare semnează alte două tratate – Tratatul de la Roma, prin care se creează Comunitatea Economică Europeană (CEE) și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice (Euratom). Astfel, își extind cooperarea la alte sectoare economice.
- La 8 aprilie 1965, la Bruxelles este semnat Tratatul de Fuziune, care atestă fuzionarea conducerilor executive ale celor 3 Comunități (CECO, CEE și Euratom), Comunitățile Europene având astfel un singur braț administrativ (Comisia) și un singur organ executiv (Consiliul).
- La 4 februarie 1992, este semnat Tratatul de la Maastricht, care a transformat CEE în Uniunea Europeană.
- La 13 decembrie 2007, este semnat Tratatul de la Lisabona, care modifică toate tratatele precedente și reformează structurile instituționale ale UE.

Prin semnarea Tratatului de la Lisabona, UE și-a propus și a devenit mai democratică, mai eficientă și mai transparentă, și astfel, mai capabilă să rezolve provocări globale precum schimbările climatice, securitatea și dezvoltarea durabilă.

Institutiile UE cu atribuții în domeniul securității și apărării (I)

EU institutions. Defence and security

Instituții UE cu atribuții în sectorul de securitate și apărare contribuie la consolidarea securității și apărării Uniunii Europene prin cooperare, inovare și schimb de informații, asigurând astfel un răspuns coordonat și eficient la provocările de securitate contemporane.

Agencia Europeană de Apărare (AEA) este responsabilă pentru îmbunătățirea capacităților de apărare ale statelor membre ale UE prin promovarea cooperării și dezvoltării tehnologice în domeniul apărării. AEA susține proiectele comune și facilitează schimbul de informații și bune practici între țările membre, având un rol crucial în consolidarea unei baze industriale și tehnologice de apărare europene competitive și inovatoare.

Atribuțiile sunt următoarele:

- dezvoltarea resurselor de apărare;
- creșterea nivelului de cooperare în materie de echipamente de apărare;
- consolidarea fundamentului industriei și tehnologiei de apărare europene.

Agencia UE pentru Securitate Cibernetică (ENISA) - joacă un rol esențial în protejarea rețelelor și informațiilor din Uniunea Europeană. Agenția oferă suport tehnic și expertiză statelor membre și instituțiilor UE pentru a preveni și răspunde la incidentele de securitate cibernetică. ENISA dezvoltă politici și standarde comune de securitate cibernetică și organizează exerciții și programe de formare pentru a îmbunătăți capacitatea de răspuns la atacuri cibernetică.

Instituții UE cu atribuții în domeniul securității și apărării (II)

EU institutions. Defence and security

Europol este agenția de poliție a Uniunii Europene care sprijină statele membre în combaterea terorismului, criminalității organizate și altor forme grave de criminalitate internațională. Europol oferă analiză de informații, suport operațional și expertiză tehnică, facilitând cooperarea și schimbul de informații între forțele de poliție naționale. De asemenea, agenția gestionează baze de date și platforme de comunicare securizate pentru a îmbunătăți coordonarea transfrontalieră.

Centrul Satelitar al Uniunii Europene (SatCen) oferă servicii de analiză geospațială pentru sprijinirea politicii de securitate și apărare comună a Uniunii Europene. Centrul utilizează date satelitare pentru a furniza informații esențiale despre situațiile de criză, gestionarea frontierelor și misiunile umanitare. SatCen contribuie la monitorizarea și evaluarea amenințărilor și riscurilor globale, asigurând decidenților europeni date precise și actualizate. Sub supravegherea Comitetului politic și de securitate și sub îndrumarea operațională a Înaltului Reprezentant al UE pentru politica externă și de securitate, SatCen le trimite responsabililor politici alerte timpurii cu privire la crize potențiale și analize privind situația mondială. Astfel, UE poate lua măsuri diplomatice, economice și umanitare în timp util și poate planifica eventuale intervenții.

Institutul pentru Studii de Securitate al Uniunii Europene (ISSUE) este think-tank-ul oficial al Uniunii Europene care se ocupă de analiza politicilor de securitate și apărare. Institutul oferă expertiză și analize strategice pentru a sprijini formularea și implementarea politicii externe și de securitate comune a UE. ISSUE organizează conferințe, seminarii și publicații care promovează dezbaterile și înțelegerea provocărilor de securitate cu care se confruntă Europa și contribuie la dezvoltarea unei comunități de securitate europeană informate și coezive.

Istoricul/contextul creării NATO (I)

History/context of NATO creation

În data de 4 aprilie 1949, la Washington, 12 state - Belgia, Canada, Danemarca, Franța, Islanda, Italia, Luxemburg, Olanda, Norvegia, Portugalia, Marea Britanie și SUA semnează tratatul de creare a **Organizației Tratatului Atlanticului de Nord (NATO)**.

La baza creării Alianței pot fi enumerate următoarele probleme:

- Expansiunea influenței sovietice;
- Problemele economice și politice, care limitau capacitatea Europei de a-și asigura apărarea;
- Lovitura de stat din Cehoslovacia (1948);
- Necesitatea unui front comun, care ar putea descuraja o posibilă agresiune sovietică și ar putea asigura stabilitatea în Europa;
- Cooperarea transatlantică, pentru a face față împreună provocărilor Războiului Rece.

Istoricul/contextul creării NATO (II)

History/context of NATO creation

- Negocierile pentru crearea NATO au început în martie 1948 între SUA, Canada și Marea Britanie.
- La 11 iunie 1948, Senatul SUA a adoptat rezoluția Vandenberg, încurajând participarea SUA la un acord de apărare colectivă.
- Statele Benelux și Franța s-au alăturat discuțiilor în luna iulie.
- La 4 aprilie 1949 Tratatul a fost semnat, intrând în vigoare la 24 august 1949.

Conform articolului 5 al Tratatului, aliații au convenit că *„un atac armat împotriva unuia sau mai multora dintre ei... va fi considerat un atac împotriva tuturor”* și că, în urma unui astfel de atac, fiecare aliat va lua *„măsurile pe care le consideră necesare, inclusiv utilizarea forței armate”* ca răspuns. Nu mai puțin importante sunt articolele 2 și 3 din Tratat, articolul 3 fiind cel care a pus bazele unei cooperări în domeniul pregătirii militare între aliați, iar articolul 2 se referă la cooperarea non-militară.

NATO a evoluat în timp, extinzându-și membrii și misiunile, iar după prăbușirea URSS, s-a adaptat la noile amenințări și în prezent, NATO rămâne esențială în menținerea păcii și securității internaționale.

Cele mai importante structuri politice și de luare a deciziilor în cadrul NATO sunt:

Consiliul Nord-Atlantic (NAC), North Atlantic Council (NAC) este principalul organism politic de luare a deciziilor. Acesta coordonează procesele politice și militare referitoare la problemele de securitate care afectează întreaga Alianță. Reprezentanții fiecărei țări membre se reunesc pentru a discuta și a lua decizii colective cu privire la aspectele politice și operaționale, oferind un forum pentru consultări ample între membri pe toate problemele ce țin de pacea și securitatea lor. Secretarul General NATO prezidează NAC.

Comitetul Militar Military Committee (MC) - Este organismul superior de luare a deciziilor militare. CM oferă consultanță și recomandări Consiliului Nord-Atlantic și Grupului de Planificare a Apărării. Este format din șefii de stat major ai armatelor țărilor membre NATO și este condus de un președinte ales.

Grupul de Planificare a Apărării (DPC) se ocupă de problemele de planificare a apărării colective.

Grupul de Planificare Nucleară (NPG), Nuclear Planning Group (NPG) abordează aspectele legate de politica nucleară a Alianței (dezvoltarea și coordonarea politicii nucleare NATO, aspecte de descurajare nucleară).

Institutiile NATO (II)

NATO institutions

Secretariatul Internațional, oferă sprijin administrativ și logistic structurilor de luare a deciziilor ale NATO.

Alte structuri ale NATO:

Adunarea Parlamentară a NATO (NATO Parliamentary assembly) este un organism consultativ interparlamentar ce promovează dialogul și cooperarea între parlamentarii țărilor membre NATO și parteneri. Ea oferă un forum pentru discutarea problemelor de securitate, consolidează controlul democratic asupra forțelor armate și elaborează rapoarte și recomandări pentru influențarea politicilor.

Consiliul Parteneriatului Euro-Atlantic NATO, Euro-Atlantic Partnership Council (EAPC) format din 50 de națiuni (32 de țări aliate și 18 țări partenere) este un forum multilateral pentru dialog și consultare cu privire la probleme politice și de securitate între Alianți și țările partenere. Acesta furnizează cadrul politic general pentru cooperarea NATO cu țările partenere din zona euro-atlantică, precum și pentru relațiile bilaterale dezvoltate între NATO și fiecare țară parteneră în cadrul programului Parteneriat pentru Pace

Apărarea colectivă și Articolul 5 al NATO (I)

Collective defence and Article 5

- reprezintă piatra de temelie a Alianței NATO, consacrand principiul apărării colective.

Apărarea colectivă reprezintă angajamentul tuturor statelor membre de a se apăra reciproc de o agresiune exterioară.

Apărare colectivă, potrivit articolului 1 al Cartei ONU, are ca principal scop apărarea tuturor membrilor de orice acțiune externă. De asemenea, presupune sprijinul reciproc al statelor membre ale unei alianțe politico-militare atunci când unul sau mai multe dintre ele reprezintă obiectul unei agresiuni.

Conform articolului 5 al NATO, *un atac armat împotriva unuia sau mai multor membri ai NATO este considerat un atac împotriva tuturor membrilor.* Articolul prevede că fiecare membru va lua măsurile necesare, inclusiv utilizarea forței armate, pentru a restabili și a menține securitatea zonei nord-atlantice.

Această clauză a fost invocată pentru prima și singura dată în istoria NATO după atacurile teroriste din 11 septembrie 2001 împotriva Statelor Unite.

Apărarea colectivă și Articolul 5 al NATO (II)

Collective defence and Article 5

Articolul 5 rămâne un element central al strategiei NATO, asigurând solidaritatea și capacitatea de reacție rapidă în fața amenințărilor la adresa securității colective.

NATO are forțe permanente active care contribuie în mod constant la eforturile de apărare colectivă ale Alianței. Deși Alianții NATO au invocat Articolul 5 o singură dată, ei au coordonat măsuri de apărare colectivă în mai multe ocazii, inclusiv în răspuns la situația din Siria și invazia rusă contra Ucrainei.

Apărarea colectivă include: coordonarea militară, partajarea informațiilor și resurselor, precum și desfășurarea de forțe armate comune pentru a descuraja și a răspunde eficient la amenințări.

Prin intermediul apărării colective, NATO asigură securitatea și stabilitatea regiunii nord-atlantice, demonstrând unitate și solidaritate în fața provocărilor de securitate. De asemenea, conceptul de apărare colectivă promovează interoperabilitatea și cooperarea militară între statele membre, întărind capacitatea de reacție rapidă și adaptabilitatea în situații de criză. În esență, apărarea colectivă consolidează alianța strategică și asigură protecția comună a tuturor membrilor NATO.

Funcții și atribuții UE

EU functions and tasks

Uniunea Europeană are mai multe funcții și atribuții, care sunt realizate prin intermediul instituțiilor sale principale: Parlamentul European, Consiliul European, Consiliul Uniunii Europene, Comisia Europeană, Curtea de Justiție a Uniunii Europene, Banca Centrală Europeană, Curtea de Conturi.

Funcții UE care asigură implementarea corectă a politicilor și reglementărilor la nivel european sunt: *legislativă; executivă; judiciară; financiară.*

Atribuții UE sunt divizate pe categorii și printre cele de bază pot fi enumerate:

Politica economică și monetară: gestionează euro și coordonează politicile economice și fiscale ale statelor membre.

Politica externă și de securitate comună: promovează pacea, securitatea internațională și cooperarea în domeniul apărării.

Politica în domeniul justiției și afacerilor interne: se axează pe subiecte de azil, migrație, securitate internă și combaterea crimei transfrontaliere.

Politica de sănătate: se ocupă de protejarea și îmbunătățirea sănătății publice, gestionarea crizelor sanitare și promovarea cooperării în domeniul sănătății.

Politica de mediu: răspunde de protecția mediului, lupta împotriva schimbărilor climatice și promovarea dezvoltării durabile.

Politica de coeziune: reduce disparitățile economice și sociale între regiunile europene.

Politica comercială: gestionează relațiile comerciale cu țările terțe și promovează comerțul liber.

Politica agricolă comună: ține de sprijinirea fermierilor și asigurarea unui sistem alimentar sustenabil și sigur.

Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova

Delegation of the European Union to the Republic of Moldova

Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova are statut de misiune diplomatică și este reprezentanța oficială a Comisiei Europene în Republica Moldova.

Sediul Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova a fost inaugurat în centrul municipiului Chișinău în octombrie 2005.

Delegația Uniunii Europene în Moldova joacă un rol esențial în promovarea relațiilor politice și economice dintre Moldova și Uniunea Europeană.

Mandatul său include consolidarea prezenței UE în Moldova prin colaborări strânse cu instituțiile guvernamentale și prin informarea publicului despre instituțiile și programele UE.

Delegația monitorizează implementarea Acordului de Parteneriat și Cooperare (APC) dintre UE și Moldova și participă activ la programele de asistență externă ale UE, precum TACIS, PSA și IEVP. Aceste programe sprijină dezvoltarea democratică, buna guvernare, reforma regulatorie, creșterea capacității administrative, reducerea sărăciei și creșterea economică în Moldova.

Acordul de Asociere UE-Moldova

The Moldova-European Union Association Agreement

Acordul de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora pe de altă parte a fost semnat la 27 iunie 2014 la Bruxelles, Belgia.

Acordul de Asociere UE-Moldova continuă să fie un motor pentru reforme și alinierea la acquis-ul UE.

O agendă de asociere UE-Moldova actualizată pentru perioada 2021-2027 a fost adoptată la 22 august 2022. Aceasta cuprinde priorități stabilite de comun acord privind continuarea punerii în aplicare a Acordului de Asociere și stabilește un program ambițios de reforme.

Acesta promovează cooperarea în domenii precum comerțul, justiția și securitatea, susținând reformele democratice și dezvoltarea economică, facilitând integrarea Moldovei în spațiul european.

Negocieri de aderare UE-Moldova

The Moldova-European Union accession negotiations

Negocierile de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană

reprezintă un proces complex și strategic, care urmărește integrarea țării în comunitatea europeană.

Republica Moldova a depus o cerere de aderare la UE în martie 2022 și i s-a acordat statutul de țară candidată în iunie 2022.

Aceste negocieri implică multiple etape, inclusiv ajustarea legislației naționale la standardele UE, implementarea reformelor economice, sociale și politice esențiale, și consolidarea instituțiilor democratice. Obiectivul principal este alinierea Moldovei la valorile și normele europene, facilitând astfel integrarea economică și politică. Procesul de negociere include și monitorizarea progreselor realizate, cu accent pe buna guvernare, statul de drept și respectarea drepturilor omului. Prin aceste eforturi, Moldova își propune să obțină statutul de membru cu drepturi depline al Uniunii Europene.

Consiliul de Asociere RM-UE

The EU-Republic of Moldova Association Council

Format din reprezentanți de înalt nivel ai ambelor părți, Consiliul se reunește periodic pentru a evalua progresul și a stabili prioritățile strategice. Printre atribuțiile sale se numără coordonarea eforturilor de reformă în domenii cheie precum economia, justiția, administrația publică și respectarea drepturilor omului.

De asemenea, Consiliul facilitează dialogul politic și cooperarea sectorială, asigurând alinierea Moldovei la standardele și valorile europene, promovând astfel stabilitatea și dezvoltarea durabilă în regiune.

Punerea în aplicare a Acordului de Asociere este monitorizată periodic prin intermediul rapoartelor de punere în aplicare a Acordului de Asociere (cel mai recent raport a fost publicat pe 19 octombrie 2021, și revizuit în cadrul mai multor formate de dialog bilateral prevăzute în cadrul Acordului de Asociere:

- Consiliul de asociere UE-Moldova (ultima dată pe 7 februarie 2023)
- Consiliul de asociere UE-Moldova (ultima dată pe 28 octombrie 2021)
- Comitetul de Asociere UE-Moldova (ultima dată pe 17 iunie 2022)
- Comitetul de Asociere UE-Moldova în Configurația Comerț (ultima reuniune din 29 noiembrie 2022).

Misiunea de parteneriat a UE în RM (EUPM Moldova)

EU Partnership Mission in the Republic of Moldova (EUPM)

Misiunea de Parteneriat a Uniunii Europene în Republica Moldova (MPUE Moldova) este o misiune civilă neexecutivă, narmată, în cadrul Politicii de Securitate și Apărare Comună (PSAC), înființată la 24 aprilie 2023 de către Consiliul Uniunii Europene.

Obiectivul acestei misiuni civile este de a spori reziliența sectorului de securitate al țării în domeniul gestionării crizelor și al amenințărilor hibride, inclusiv al securității cibernetice și al contracarării manipulării și interferenței serviciilor de informații străine.

Misiunea oferă consultanță strategică autorităților moldovenești în domeniul gestionării crizelor, al securității cibernetice și al combaterii amenințărilor hibride, și identifică nevoile de consolidare a capacităților de avertizare timpurie, detectare, atribuire a amenințărilor și răspuns la amenințările hibride.

EUPM Moldova include, de asemenea, o celulă de proiect, care finanțează proiecte pentru a completa consilierea oferită autorităților moldovenești.

Frontex - Agenția Europeană pentru Poliția de Frontieră și Garda de Coastă – este un centru de excelență pentru activitățile de control la frontierele externe ale UE care ajută țările din UE și din spațiul Schengen să gestioneze frontierele externe ale UE și să combată criminalitatea transfrontalieră.

În 2008 prin semnarea unui Aranjament de lucru a fost lansată cooperarea oficială dintre Poliția de Frontieră și FRONTEX precum și dezvoltarea graduală a acesteia.

Frontex colaborează strâns cu Moldova pentru a îmbunătăți controlul frontierelor și securitatea națională.

În cadrul Operațiunii Comune Moldova 2023, peste 50 de ofițeri sprijină autoritățile moldovenești în supravegherea frontierelor și combaterea infracțiunilor transfrontaliere, inclusiv traficul de persoane și contrabanda cu droguri. Ofițerii lucrează împreună cu colegii moldoveni sub comanda autorităților locale, contribuind la creșterea securității interne a UE. De la primul lor detașament în 2022, echipele comune au obținut rezultate remarcabile, inclusiv o creștere de 300% în detectarea migrației ilegale și o creștere semnificativă în detectarea contrabandei cu droguri și arme.

Subcomitetul UE-RM pentru Justiție, libertate și securitate

EU-Republic of Moldova sub-committee on justice, freedom and security

Subcomitetul RM-UE pentru Libertate, Securitate și Justiție este o platformă de interacțiune cu reprezentanții UE în scopul monitorizării regulate a evoluțiilor înregistrate de autoritățile naționale care derivă din angajamentele asumate în urma semnării Acordului de Asociere RM-UE.

Platforma abordează aspecte ce se referă:

- la reforma sectorului justiției;
- prevenirea și combaterea corupției;
- spălarea banilor și finanțarea terorismului;
- prevenirea și combaterea crimei organizate și altor activități ilegale;
- cooperarea juridică;
- cooperarea în domeniul migrației, azilului și managementului frontierei;
- precum și protecției datelor cu caracter personal.

În cadrul implementării Acordului de Asociere UE-Moldova au loc anual ședințe ale Subcomisiei pentru Justiție, Libertate și Securitate, cu locații alternative la Chișinău și Bruxelles.

Parteneriatul de Securitate și Apărare dintre UE și RM

Security & Defence Partnership with the EU

Parteneriatul de Securitate și Apărare dintre Uniunea Europeană și Republica Moldova reprezintă un pas important în consolidarea relațiilor bilaterale. Moldova este prima țară care semnează un astfel de parteneriat cu Uniunea Europeană.

Acest parteneriat va spori reziliența țării, permițând UE și Moldovei să abordeze împreună provocările de securitate comune și va explora noi domenii de cooperare și dialog, întărind astfel legăturile în domeniul securității și apărării.

Prin această inițiativă, ambele părți își reafirmă angajamentul de a lucra împreună pentru a asigura stabilitatea și securitatea regională.

Planul de parteneriat din 28 de puncte ține cont de un mediu de securitate din ce în ce mai provocator în urma invaziei Rusiei în Ucraina și prevede consultări într-o gamă largă de sectoare: amenințările cibernetice, dezinformarea, combaterea terorismului și sporirea securității naționale, stabilității și rezilienței Moldovei în sectorul apărării. Cooperarea va include, de asemenea, gestionarea frontierelor, traficul de persoane și crima organizată, precum și colaborarea în forumurile internaționale. Această abordare cuprinzătoare subliniază angajamentul reciproc al UE și al Moldovei de a consolida securitatea și stabilitatea în regiune, adaptându-se provocărilor actuale.

Zona de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător (ZLSAC/DCFTA)

The Deep and Comprehensive Free Trade Area (DCFTA)

Zona de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător (ZLSAC/DCFTA) este parte a Acordului de Asociere (AA) dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană (UE), care urmărește o relație comercială preferențială, bazată pe condiții mutual avantajoase, acordând fiecărei din aceste părți un acces mai bun pe piață, decât este oferit altor parteneri de comerț.

Zona de Liber Schimb vizează eliminarea barierelor în calea comerțului, atât cu bunuri, precum și cu servicii. Zona de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător aduce beneficii mediului de afaceri și societății per general, într-o varietate de moduri. În primul rând, implementarea ZLSAC/DCFTA contribuie la intensificarea comerțului între Republica Moldova și UE.

Transpunerea standardelor europene contribuie la îmbunătățirea siguranței produselor de larg consum, și prin urmare a consumatorilor. Prin oferirea unui regim stabil și previzibil al comerțului, bazat pe legislația UE, ZLSAC/DCFTA duce la sporirea investițiilor străine directe din partea UE, astfel fiind create mai multe întreprinderi și consolidată competitivitatea economiei naționale și sectorului privat.

Busola strategică pentru securitate și apărare (BSSA)

Strategic Compass for Security and Defence

BSSA este un document strategic al Uniunii Europene care are scopul să creeze un cadru care să transforme Uniunea Europeană, într-o putere rezistentă în fața oricărei amenințări. BSSA include patru dimensiuni - managementul crizelor, reziliența, dezvoltarea de capacități și parteneriat și patru direcții - acțiune, securitate, investiții și parteneriate.

BSSA enumeră dezvoltarea următoarelor capacități strategice în domeniile:

- *terestru* - desfășurarea operațiunilor de gestionare a crizelor și de asigurare a avantajul tehnologic;
- *maritime* - sporirea prezenței UE pe mare
- *aerian* - dezvoltarea unor capacități de nouă generație și pe deplin interoperabile;
- *spațial* - dezvoltarea unor noi senzori și platforme pentru a îmbunătăți accesul la spațiu și a observării spațiale a Pământului
- *cibernetice* - dezvoltarea și utilizarea noilor tehnologii: informatica cuantică, inteligența artificială și Big Data.

Busola menționează existența parteneriatului cu Republica Moldova pe chestiuni de securitate și apărare pentru creșterea rezilienței naționale.

Capacitate militară de planificare și conducere (MPCC)

Military Planning and Conduct Capability (MPCC)

Capacitatea militară de planificare și conducere (MPCC) este o structură militară de comandă și control a înființată la 8 iunie 2017 în cadrul Statului Major al Uniunii Europene, ca parte a Serviciului European de Acțiune Externă, pentru a permite UE să reacționeze mai rapid, mai eficient și mai eficace în calitate de furnizor de securitate în afara frontierelor sale, evitând suprapunerea sarcinilor asumate de NATO.

În 2017, se preconiza consolidarea în continuare a rolului MPCC pentru ca la sfârșitul anului 2020 să preia responsabilitatea planificării și conducerii operaționale a unei misiuni PSAC militare executive limitate la dimensiunile grupurilor tactice de luptă ale UE.

MPCC este responsabil pentru planificarea operațională și desfășurarea misiunilor militare neexecutive ale UE. În prezent, MPCC comandă misiunile de instruire ale UE (EUTM) în Mali, Somalia, Republica Centrafricană, Mozambic, Misiunea UE partener militar (EUMPM) în Niger și Misiunea UE de asistență militară pentru Ucraina (EUMAM).

Cooperarea structurată permanentă (PESCO)

Permanent Structured Cooperation (PESCO)

Cooperarea structurată permanentă (PESCO) - un cadru și un proces de aprofundare a cooperării în domeniul apărării dintre statele membre ale UE în scopul dezvoltării unui set de capacități de apărare, care să fie pus la dispoziția statelor membre pentru misiunile și operațiile naționale și multinaționale desfășurate de către UE, în cooperare cu NATO, sub egida ONU sau OSCE etc.

În 2017, 25 de state membre ale UE s-au angajat în *PESCO* prin 17 proiecte de colaborare în domenii precum sprijinul medical, mobilitate militară, supravegherea maritimă, securitatea cibernetică. Fiecare proiect este derulat de către un grup de state membre participante la PESCO (membri ai proiectului) și este coordonat de unul sau mai multe state membre participante la PESCO (coordonatori de proiect).

În conformitate cu "Parteneriatul de securitate și apărare între Republica Moldova și Uniunea Europeană," semnat la 21 mai 2024, Republica Moldova ar putea fi invitată să participe la proiectele individuale PESCO.

Misiunea de poliție și justiție a Uniunii Europene în Kosovo (EULEX)

The European Union Rule of Law Mission in Kosovo (EULEX)

Misiunea Uniunii Europene EULEX din Kosovo este o misiune civilă a UE, mandatată de Consiliul Europei în februarie 2008, în conformitate cu Rezoluția 1244 a ONU cu scopul de a contribui la consolidarea statului de drept în Kosovo.

Este una dintre cele mai numerice misiuni civile ale UE și prima misiune integrată cu personal din domeniul poliției, statului de drept, poliția de frontieră și prima misiune UE cu dreptul de a exercita o putere executivă, care îi permite să intervină direct în afacerile din Kosovo.

Componenta poliției este cea mai numeroasă în personal și include trei subcomponente: destinată consultării și observării la nivel național și regional; destinată crimelor de război, crimelor financiare, crimelor organizate și lupta împotriva corupției; poliția specială cu dreptul de a acționa ca forță de jandarmerie în cazuri de protecție.

Activitatea EULEX a demonstrat că UE este capabilă să contribuie eficient pe dimensiune civilă în situații post conflict și misiuni de stabilizare și reconstrucție.

Mecanismul de Protecție Civilă al UE

EU Civil Protection Mechanism - UCPCM

Este un mecanism instituit în 2001 care își propune să consolideze cooperarea între statele UE și cele 10 țări participante la protecția civilă, pentru a îmbunătăți prevenirea, pregătirea și răspunsul la dezastre.

Mecanismul constă într-un ansamblu de resurse angajate în prealabil, puse în comun de statele membre, în vederea desfășurării imediate în interiorul sau în afara frontierelor UE.

Orice țară din lume, dar și Organizația Națiunilor Unite și agențiile sale sau o organizație internațională relevantă pot apela la ajutorul oferit prin mecanismul de protecție civilă al UE.

În februarie 2022, în contextual războiului din Ucraina, Moldova a activat mecanismul de protecție civilă al UE, solicitând asistență pentru gestionarea fluxurilor de migranți, iar de la 1 ianuarie 2024 a devenit membru cu drepturi depline, ceea ce îi va permite să beneficieze de sprijin imediat, dar și să ofere asistență țărilor afectate de dezastre.

Neutralitate climatică

Climate neutrality

Neutralitatea climatică se referă la reducerea în totalitate a emisiilor de gaze cu efect de seră prin folosirea unor combustibili alternativi, dar și absorbția mai mare de carbon.

Pentru realizarea acestui obiectiv urmează să fie luate următoarele măsuri:

- investiții mai mari în tehnologii ecologice,
- dezvoltarea unor forme de transport cât mai curate (transport electric),
- modernizarea și construirea unor clădiri eficiente energetic, decarbonizarea sectorului energetic,
- susținerea proiectelor inovative.

Țările UE s-au angajat ca UE să devină neutră din punct de vedere climatic până în 2050. Consiliul European lucrează în prezent la elaborarea unor noi norme vizând reducerea emisiilor UE cu cel puțin 55% până în 2030 (comparativ cu 1990), în cadrul așa-numitului pachet „Pregătiți pentru 55”.

Deși trecerea la o societate și o economie cu emisii zero reprezintă o provocare, neutralitatea climatică este o condiție la care trebuie să se alinieze și RM în contextul aderării la Uniunea Europeană.

Misiunea de asistență militară a UE în sprijinul Ucrainei (EUMAM)

European Union Military Assistance Mission Ukraine

Este o misiune de asistență militară a Uniunii Europene lansată la 15 noiembrie 2022, pentru o durată de 2 ani.

Obiectivul strategic al EUMAM este de a contribui la capacitatea militară a forțelor armate ucrainene (UAF) de a se regenera și de a desfășura operații în mod eficient, astfel încât Ucraina să poată: să își apere integritatea teritorială în cadrul granițelor sale recunoscute la nivel internațional, să își exercite efectiv suveranitatea și să își protejeze civilii.

EUMAM este un răspuns direct la cererea de sprijin a Ucrainei și are ca scop să asigure: instruire individuală, colectivă și specializată a forțelor armate ucrainene și coordonarea și sincronizarea activităților statelor membre care oferă instruire.

Sprijinul financiar total pentru EUMAM Ucraina îl constituie 362 de milioane EUR și 40 000 de soldați ucraineni au fost instruiți de la lansarea misiunii și până în prezent.

Securitatea maritimă reprezintă ansamblul măsurilor luate de un stat și/sau organizație internațională în vederea asigurării unui climat de normalitate în care se derulează procesele ce privesc afacerile maritime.

Securitatea maritimă acoperă următoarele sectoare: securitatea și apărarea, inclusiv securitatea cibernetică, infrastructura critică, protecția mediului, pescuitul, comerțul și transportul maritime, energia, transporturile, turismul

Infracțiunile maritime sunt de diverse tipuri și includ: piraterie, introducerea ilegală de migranți, traficul de ființe umane, arme și narcotice, jaful armat pe mare, pescuitul ilegal, nedeclarat și nereglementat, spolierea resurselor marine, explorarea neautorizată în zone economice exclusive.

În 2021, UE a introdus conceptul de *prezențe maritime coordonate* - un instrument care urmărește să stimuleze angajamentul colectiv al UE în materie de securitate maritimă, utilizând în mod optim resursele navale ale statelor membre în domenii de interes strategic pentru UE.

Securitate maritimă

Maritime security

Facilitatea Europeană pentru Pace

European Peace Facility (EPF)

este un fond al UE dedicat securității și apărării, neinclus în bugetul UE, care are drept obiectiv finanțarea cheltuielilor comune ale operațiilor militare în cadrul politicii de securitate și apărare comune, contribuția la finanțarea operațiilor militare de sprijinire a păcii, și oferirea de sprijin forțelor armate ale țărilor terțe pentru prevenirea conflictelor, consolidarea păcii și a securității internaționale.

Plafonul financiar pentru instrument pentru perioada 2021-2027 este stabilit la 5,692 miliarde euro.

Republica Moldova a primit prin intermediul FEP 87 de milioane de euro și în conformitate cu Parteneriatul de Securitate și Apărare între Republica Moldova și Uniunea Europeană din mai 2024, prin intermediul FEP, UE va continua să sprijine eforturile depuse de forțele armate moldovenești pentru a-și spori eficacitatea operațională, pentru a accelera respectarea standardelor UE și interoperabilitatea și, astfel, pentru a proteja mai bine civilii în situații de criză și de urgență.

Fondul european de apărare

The European Defence Fund

Fondul European de Apărare a fost instituit la 1 ianuarie 2021, având un buget total de 7,953 miliarde euro pentru perioada 2021-2027.

Fondul include două structuri de finanțare: „fereastra de cercetare” pentru finanțarea proiectelor de cercetare în domeniul apărării și „fereastra de capabilități”, pentru a sprijini dezvoltarea în comun a capabilităților de apărare în cadrul proiectelor desfășurate în acord comun de către statele membre.

În luna aprilie 2024, Uniunea Europeană a luat decizia de a aloca prin Fondul European pentru Pace (EPF) 41 milioane de euro pentru dotarea armatei naționale a Moldovei în scopul consolidării securității naționale, a stabilității și a sustenabilității în sectorul apărării prin furnizarea de echipamente neletale.

Asistența a fost solicitată de Chișinău la data de 5 februarie 2023 și va completa alte fonduri alocate de către UE Forțelor Armate ale Moldovei în decembrie 2021, iunie 2022 și mai 2023, în valoare totală de 87 de milioane de euro.

Funcții și atribuții NATO

NATO functions and tasks

NATO este o alianță politico-militară, scopul căreia este de a garanta libertatea și securitatea membrilor săi prin mijloace politice și militare.

Activitățile de bază ale NATO sunt:

- Decizii și consultări.
- Operațiuni și misiuni.
- Parteneriate: NATO lucrează cu multe țări care nu sunt membre, cu privire la o varietate de aspecte politice și de securitate. *Spre exemplu, cooperarea bilaterală cu Republica Moldova a început atunci când țara noastră a aderat la programul Parteneriatul pentru Pace (PfP) în 1994.*
- Dezvoltarea mijloacelor de răspuns la amenințări.

Conform Conceptului Strategic al NATO din 2022, scopul principal și cea mai mare responsabilitate a NATO este de a asigura apărarea colectivă a aliaților împotriva tuturor amenințărilor, din toate direcțiile. Pentru a face acest lucru, Alianța îndeplinește trei funcții esențiale:

- Descurajare și apărare.
- Prevenire și gestionare a crizelor.
- Asigurarea securității prin cooperare.

Parteneriatul NATO&UE NATO&EU Partnerschip

Parteneriatul strategic NATO-UE este esențial pentru securitatea euro-atlantică, combinând resursele și capacitățile ambelor organizații. Cele două entități colaborează în mai multe domenii-cheie:

- NATO și UE își coordonează eforturile pentru a combate atacurile cibernetice și pentru a consolida reziliența infrastructurilor critice și **asigurarea securității cibernetice**.
- Colaborarea în schimbul de informații și strategii comune ajută la **combaterea terorismului**, prevenirea atacurilor teroriste și la destabilizarea rețelelor teroriste.
- Ambele organizații cooperează în misiuni de **gestionare a crizelor**, inclusiv în operațiuni de menținere a păcii și ajutor umanitar, cum ar fi cele din Balcani și Africa.
- Parteneriatul facilitează **mobilitatea militară**, a trupelor și a echipamentelor militare în Europa, asigurându-se că forțele pot fi desfășurate rapid în caz de nevoie.
- NATO și UE colaborează pentru **combaterea amenințărilor hibride** care combină metode convenționale și neconvenționale dar și prevenirea acțiunile străine de manipulare a informațiilor și ingerințele străine.

NATO și UE își vor **extinde și aprofunda cooperarea** în domenii precum concurența geostrategică în creștere, tehnologiile emergente și disruptive, spațiul și implicațiile în materie de securitate ale schimbărilor climatice.

Concept Strategic al NATO

NATO Strategic Concept

Conceptul Strategic al NATO reprezintă documentul fundamental care definește pe termen lung obiectivele și prioritățile Alianței Nord-Atlantice.

Actualizat periodic pentru a reflecta schimbările din mediul de securitate global, documentul stabilește: direcția strategică pentru apărarea colectivă, gestionarea crizelor și securitatea cooperativă.

Conceptele Strategice ale NATO sunt esențiale pentru echiparea Alianței cu răspunsul necesar la amenințările de securitate actuale și viitoare, ghidându-i dezvoltarea politică și militară.

Ele reafirmă scopul durabil și sarcinile fundamentale ale NATO, fiind actualizate în funcție de schimbările mediului global de securitate pentru a asigura capacitatea Alianței de a-și îndeplini misiunea. Conceptele promovează creșterea și adaptarea continuă a Alianței.

Conceptul Strategic actual din 2022 reafirmă scopul principal al NATO - *asigurarea apărării colective a membrilor săi, bazată pe o abordare de 360 de grade și evidențiază apărarea colectivă, prevenirea și gestionarea crizelor și securitatea cooperativă.*

Evoluția Alianței, reflectată în fiecare document strategic răspunde dezvoltărilor imprevizibile din lumea modernă.

Oficiul de Legătură NATO NATO Liaison Office (NLO)

Oficiul de Legătură NATO este reprezentanța NATO într-o țară parteneră sau aliată, având rolul de a facilita comunicarea și cooperarea între NATO și autoritățile naționale.

NLO sprijină implementarea programelor și inițiativelor NATO, oferind asistență în domenii precum: reforma sectorului de apărare, educația militară și gestionarea crizelor.

OLN din Chișinău sprijină cooperarea dintre Moldova și NATO prin facilitarea dialogului politic și asistenței tehnice, coordonează proiecte comune, exerciții militare, cursuri de formare și inițiative de consolidare a capacităților de apărare.

Deschis în 2017, la cererea autorităților moldovenești, Oficiul servește ca misiune diplomatică oficială a NATO în Moldova și promovează dialogul politic și cooperarea practică, oferind asistență autorităților moldovenești pentru implementarea programelor NATO și creșterea conștientizării publice despre cooperarea NATO-Moldova prin activități de diplomație publică.

Summitul NATO este o întâlnire la nivel înalt, desfășurată periodic, unde șefii de state și de guverne din statele membre NATO se reunesc pentru a discuta și a decide asupra politicilor majore și direcțiilor strategice ale Alianței.

Aceste summituri oferă o platformă pentru abordarea problemelor critice de securitate, consolidarea cooperării transatlantice și reafirmarea angajamentului colectiv pentru apărare și Securitate. Rezultatele acestor summituri sunt esențiale pentru orientarea politicilor NATO și stabilirea priorităților pentru următorii ani.

Summit-urile NATO au loc în momente cheie ale evoluției Alianței, fiind ocazii pentru a introduce noi politici, a invita noi membri, a lansa inițiative majore și a consolida parteneriatele. Aceste întâlniri ale Consiliului Atlanticului de Nord la cel mai înalt nivel posibil sunt organizate în țările membre NATO și sunt prezidate de Secretarul General al NATO. Participanții la summituri sunt de obicei reprezentanți din țările membre, dar de asemenea pot participa cu acordul Alianților și miniștri ai apărării și afacerilor externe sau lideri din țările partenere.

Summit NATO

NATO Summit

Misiuni de pacificare NATO-KFOR

NATO Missions-KFOR

NATO reprezintă un **contribuitor activ și principal la pacea și securitatea internațională**, promovând valorile democratice și angajându-se în soluționarea pașnică a disputelor. Dacă eforturile diplomatice eșuează, NATO are capacitatea militară de a desfășura operațiuni de prevenire și gestionare a crizelor, de sine stătător sau în cooperare cu alte țări și organizații internaționale.

NATO este implicat în diverse misiuni globale, gestionând medii complexe în toate domeniile. Forța NATO din Kosovo (KFOR), cu aproximativ 4.500 de trupe aliate și parteneri, operează în Kosovo din iunie 1999. KFOR ajută la asigurarea unui mediu sigur și liber pentru toate comunitățile din Kosovo, menținând neutralitatea și prevenind escaladarea tensiunilor.

Republica Moldova participă în KFOR începând cu anul 2014, când a fost trimis primul contingent de militari pentru a sprijini misiunea NATO. Participarea moldovenească a inclus sprijinul logistic, ingineresc precum și alt suport care contribuie la menținerea unui mediu sigur și stabil în Kosovo.

Consiliul NATO-Rusia

NATO-Russia Council

Consiliul NATO-Rusia a fost creat pentru consultare, cooperare și luarea deciziilor comune între NATO și Rusia în probleme de securitate de interes comun.

Înființat la Summitul NATO-Rusia de la Roma din 2002, Consiliul oferea un cadru pentru consultări, coordonare și acțiuni comune pe diverse probleme de securitate, incluzând lupta împotriva terorismului, controlul armamentului și gestionarea crizelor. În cadrul CNR, statele membre NATO și Rusia s-au întâlnit ca parteneri egali.

După anexarea ilegală a Crimeei de către Rusia în 2014, NATO a suspendat toată cooperarea practică cu Rusia, dar a menținut canalele de comunicare deschise pentru a discuta criza din Ucraina. CNR s-a întâlnit de 11 ori de atunci, Ucraina fiind principalul subiect pe ordinea de zi. Ultimele întâlniri în cadrul CNR au avut loc în anul 2022.

Cu toate acestea, NRC rămâne un forum important pentru dialog politic, subliniind angajamentul NATO de a menține canalele de comunicare deschise și de a căuta soluții diplomatice la provocările de securitate.

Consiliul NATO-Ucraina (NUC)

NATO-Ukraine Council (NUC)

Consiliul NATO-Ucraina este organismul comun în care Aliații și Ucraina participă ca parteneri egali pentru a avansa dialogul politic, angajamentul, cooperarea și aspirațiile Ucrainei de a deveni membră NATO.

NUC a înlocuit Comisia NATO-Ucraina, care a fost organismul decizional responsabil pentru dezvoltarea relației NATO-Ucraina și pentru direcționarea activităților de cooperare în perioada anilor 1997 - 2023.

NUC oferă cadrul necesar pentru consultări comune, luarea deciziilor și desfășurarea activităților comune și servește ca mecanism de consultare în situații de criză între NATO și Ucraina. Consiliul NATO-Ucraina a fost lansat la Summitul NATO din 2023 de la Vilnius, ca parte a unui pachet de sprijin organizat în trei părți. Pachetul include și un program de asistență multianual pentru a ajuta la reconstrucția sectorului de securitate și apărare al Ucrainei și la tranziția acesteia către interoperabilitate completă cu NATO. NUC a jucat un rol crucial în consolidarea sprijinului NATO pentru suveranitatea și integritatea teritorială a Ucrainei, intensificând cooperarea și asistența practică.

Parteneriatul pentru Pace (PfP)

The Partnership for Peace (PfP)

Parteneriatul pentru Pace este un program de cooperare bilaterală practică între țările partenere euro-atlantice și NATO, lansat de NATO în 1994 pentru a extinde cooperarea cu statele non-membre ale Alianței.

Obiectivul principal al PfP este de a promova transparența în planificarea apărării, de a întări relațiile de cooperare și de a dezvolta capacitățile de apărare ale partenerilor.

PfP permite partenerilor să își dezvolte o relație individuală cu NATO, alegându-și propriile priorități de cooperare. Activitățile oferite în cadrul programului PfP acoperă aproape toate domeniile de activitate ale NATO precum: reforma apărării, politica și planificarea apărării, relațiile civil-militare, educația și instruirea, cooperarea militară, răspunsul la situații de urgență civilă și cooperarea în domeniul științei și al problemelor de mediu PfP permite statelor partenere să contribuie la misiuni de menținere a păcii, să participe la exerciții comune.

Moldova a aderat la PfP în 1994 și datorită acestui program a beneficiat de sprijin în reformarea sectorului de apărare și securitate, creșterea interoperabilității cu forțele NATO și promovarea stabilității regionale.

Luarea deciziilor prin consens în cadrul NATO

Consensus decision-making

Deciziile NATO sunt luate prin consens, un proces care implică discuții și consultări între statele membre până când se ajunge la un acord comun, fără a fi necesară votarea. O „decizie NATO” exprimă voința colectivă a tuturor statelor suverane membre ale Alianței.

Acest principiu, care este unul fundamental de la înființarea Alianței în 1949, se aplică la toate nivelurile, de la Consiliul Nord-Atlantic până la comitetele subordonate.

Facilitarea procesului de consultare și luare a deciziilor este una dintre principalele sarcini ale Secretarului General al NATO. Luarea deciziilor prin consens asigură că toate deciziile NATO reflectă voința colectivă a tuturor membrilor suverani ai Alianței.

Principiul luării deciziilor prin consens se aplică la toate nivelele NATO – de la Consiliul Nord-Atlantic, principalul organism politic de decizie al Alianței, până la comitetele și structurile sale subordonate.

Extinderea și Articolul 10

NATO enlargement and Article 10

se referă la politica ușilor deschise a NATO, bazată pe Articolul 10 al Tratatului Atlanticului de Nord, care permite aderarea la NATO a oricărui stat european ce poate promova principiile Alianței și contribui la securitatea Atlanticului de Nord.

Decizia de aderare este luată de către Consiliul Atlanticului de Nord prin consensul tuturor membrilor. Politica de extindere a NATO vizează promovarea stabilității și cooperării, construind o Europă unită în pace, democrație și valori comune.

Țările care doresc să adere la NATO inițiază un dialog intensificat despre aspirațiile lor de aderare și reformele necesare și pot participa la Planul de Acțiune pentru Aderare (MAP) pentru pregătire, dar participarea la MAP nu garantează aderarea. Din 1949 și pînă în prezent numărul statelor membre a NATO a crescut de la 12 la 32 de țări, prin 10 runde de extindere. Suedia este cel mai nou membru al NATO, începând cu 7 martie 2024.

În prezent, Bosnia și Herțegovina, Georgia și Ucraina și-au declarat aspirațiile de aderare la NATO.

Planul Individual de Acțiuni al Parteneriatului (IPAP)

The Partnership's Individual Action Plan

este un program de cooperare între NATO și țările partenere care doresc să-și aprofundeze relația cu Alianța. IPAP oferă cadrul necesar pentru reforme politice, economice și militare și facilitează alinierea politicilor naționale la standardele și valorile NATO.

Programul este adaptat nevoilor și priorităților fiecărei țări partenere, stabilind obiective clare și măsurabile pe o durată de doi ani. Toți partenerii au acces la Meniul de Cooperare în Parteneriat, care cuprinde aproximativ 1.400 de activități în fiecare an.

Republica Moldova a adoptat IPAP pentru a consolida relațiile cu NATO și a primi sprijin în reformarea sectorului de securitate și apărare. Acest plan include măsuri pentru modernizarea forțelor armate, îmbunătățirea capacităților de răspuns la crize și promovarea transparenței și integrității în sectorul public.

Planul individual de acțiuni al Parteneriatului este orientat spre reformarea sistemului național de securitate și apărare conform standardelor europene și construirea unor forțe armate moderne, capabile să acționeze împreună cu cele ale statelor aliate și parteneri în operațiunile multinaționale umanitare și de menținere a păcii.

Programul de Îmbunătățire a Educației în domeniul Apărării (DEEP)

Defence education enhancement programme (DEEP)

este o inițiativă NATO care sprijină instituțiile de învățământ militar din țările partenere în dezvoltarea și modernizarea curriculumelor de educație și formare. DEEP oferă asistență tehnică, resurse educaționale și oportunități de formare pentru cadrele didactice și studenți.

Prin participarea la DEEP, instituțiile militare din Moldova beneficiază de expertiza NATO în dezvoltarea programelor de educație militară. Acest program ajută la îmbunătățirea calității pregătirii profesionale a personalului militar, contribuind la creșterea eficienței și profesionalismului forțelor armate moldovene. DEEP promovează standarde educaționale ridicate și interoperabilitatea cu NATO. Procesul de modernizare a Academiei Militare a Forțelor Armate s-a început în anul 2009, odată cu includerea în planul IPAP a obiectivului „Dezvoltarea Academiei Militare” și inițierea programului (DEEP).

Republica Moldova a primit consiliere asupra consolidării, dezvoltării și reformelor instituțiilor educaționale din sectorul de securitate prin Programul NATO de Întărire a Educației Apărării. DEEP este un program adaptat care sprijină dezvoltarea educației militare profesionale a Republicii Moldova în conformitate deplină cu standardele și procesele internaționale. NATO a ajutat Academia Militară Alexandru cel Bun în consolidarea unui sistem puternic de educație militară profesională, cu acordarea de diplome de licență și masterat, precum și cursuri profesionale pentru civili.

Inițiativa de Consolidare a Capacităților de Apărare și Securitate (DCBI)

Defence Capacity Building Initiative

este un program NATO care oferă asistență strategică și practică țărilor partenere, ajutându-le să-și dezvolte capacitățile în domenii unde NATO are expertiză. Procesul, bazat pe cererile partenerilor, urmărește crearea de instituții de apărare viabile, eficiente și reziliente. Activitățile DCB sunt adaptate nevoilor specifice ale partenerilor și includ consultanță strategică privind reforma apărării și securității, dezvoltarea capacităților de apărare și a forțelor locale, precum și proiecte specifice pentru sprijinirea acestor obiective.

Prin DCBI, oferit Republicii Moldova la Summitul din Țara Galilor în 2014, Moldova primește sprijin pentru modernizarea forțelor armate și a infrastructurii de securitate DCBI include proiecte de dezvoltare a capacităților de răspuns la crize, protecție cibernetică și gestionarea riscurilor, implimentarea cărora contribuie la creșterea rezilienței Moldovei și la întărirea parteneriatului cu NATO. Programul de Consolidare a Capacității de Apărare al Republicii Moldova reprezintă un interes național prioritar în contextul ultimelor schimbări geopolitice care au loc în regiune, care impune întreprinderea măsurilor necesare pentru consolidarea sectorului de securitate și apărare.

Programul de Consolidare a Integrității (CI)

Building Integrity (BI)

este o inițiativă NATO menită să sprijine țările partenere în combaterea corupției și promovarea transparenței în sectorul de apărare.

CI oferă asistență pentru dezvoltarea unor cadre legislative și instituționale robuste, precum și pentru implementarea politicilor de integritate și bune practici.

Scopul programului este de a spori eficiența instituțiilor din sectorul de securitate și apărare și să le ofere asistența în ameliorarea procesului de gestionare a resurselor financiare și umane, consolidarea integrității, transparenței și reducerea riscurilor de corupție în sectorul dat.

Programul fost lansat de Consiliul Parteneriatului Euro-Atlantic în noiembrie 2007, în cadrul Planului de acțiuni privind consolidarea instituțiilor de apărare (PAP-DIB).

Moldova beneficiază de CI pentru a îmbunătăți guvernanta și transparența în sectorul său de apărare. Acest program ajută la elaborarea și implementarea unor politici eficiente de combatere a corupției, promovând un climat de integritate și responsabilitate în instituțiile de securitate și apărare. CI contribuie la creșterea încrederii publicului în forțele armate și la consolidarea securității naționale.

Inițiativa de Interoperabilitate a Parteneriatului

Partnership Interoperability Initiative

urmărește să îmbunătățească interoperabilitatea între forțele armate ale țărilor membre și partenerere.

Inițiativa a fost lansată la Summitul din Țara Galilor în 2014 pentru a asigura menținerea și aprofundarea conexiunilor strânse dezvoltate între NATO și forțele partenerere. Astfel, partenerii pot contribui la gestionarea crizelor viitoare, inclusiv la operațiuni conduse de NATO și, unde este aplicabil, la Forța de Răspuns a NATO.

Inițiativa oferă un cadru pentru exerciții comune, schimburi de informații și dezvoltarea capacităților de operare în comun.

Moldova participă la Inițiativa de Interoperabilitate a Parteneriatului pentru a-și alinia capacitățile militare la standardele NATO.

NATO pune la dispoziția Republicii Moldova numeroase programe care vizează dezvoltarea interoperabilității cu forțele aliaților NATO și consolidarea capacităților necesare pentru a participa la operațiunile de menținere a păcii conduse de NATO: Folosirea unei limbi comune și dezvoltarea interoperabilității în ceea ce privește procedurile standard sunt elemente esențiale, exerciții multinaționale, vizite de la echipele de experți și cursuri de perfecționare pentru a contribui la dezvoltarea capacității forțelor sale de a conlucra cu forțele NATO.

Prin participarea la exercițiile multinaționale Republica Moldova își dezvoltă abilitatea forțelor de menținere a păcii în vederea colaborării cu forțele altor țări, în special în operațiunile de gestionare a crizelor și de menținere a păcii.

Programul Știință pentru Pace și Securitate

Science for Peace and Security (SPS)

Programul Știință pentru Pace și Securitate (SPS) este o inițiativă NATO care promovează colaborarea internațională în domeniul științei și tehnologiei pentru a aborda provocările de securitate contemporană. SPS sprijină proiectele de cercetare și dezvoltare ce contribuie la stabilitatea și securitatea globală, facilitând dialogul și cooperarea practică între statele membre NATO și țările partenere.

Bazându-se pe cercetarea științifică, inovația tehnologică și schimbul de cunoștințe, Programul SPS oferă finanțare, consultanță de specialitate și suport pentru activități de securitate civilă aliniate obiectivelor strategice NATO. Aceste activități implică rețele de oameni de știință, experți și oficiali guvernamentali din țările membre și partenere NATO, contribuind la avansul tehnologic și științific. Printre provocările abordate se numără apărarea cibernetică, combaterea terorismului, securitatea energetică și de mediu și apărarea împotriva agenților CBRNE.

Moldova beneficiază de programul SPS prin proiecte în domenii precum: securitatea cibernetică, gestionarea dezastrelor și protecția mediului, care facilitează colaborarea internațională și promovează inovația și dezvoltarea tehnologică pentru securitatea națională și regională.

Dezvoltarea Profesională (PDP)

Professional Development Programme

este un program NATO care oferă oportunități de formare și dezvoltare profesională pentru personalul militar și civil din țările membre și partenerie. PDP se concentrează pe îmbunătățirea competențelor și abilităților necesare pentru a face față provocărilor de securitate contemporane.

Obiectivul *Programului de Dezvoltare Profesională NATO - Republica Moldova* este de a îmbunătăți dezvoltarea profesională a personalului civil și capacitățile serviciilor civile în sectorul apărării și securității. Programul oferă oportunități de formare, cursuri, stagii și vizite de studiu, organizate de Biroul de Legătură NATO din Chișinău, în coordonare cu instituțiile moldovenești. NATO sprijină programul prin intermediul Fondului de Încredere pentru Consolidarea Capacităților de Apărare, cu finanțare din partea a mai multor națiuni aliate și partenerie.

Prin participarea la Programul de Dezvoltare Profesională, a personalului civil ale instituțiilor din sectorul de securitate și apărare, Moldova beneficiază de cursuri de formare, seminare și ateliere organizate de NATO. Aceste activități contribuie la dezvoltarea competențelor profesionale și la creșterea eficienței în gestionarea problemelor de securitate. PDP promovează schimbul de experiență și bune practici între Moldova și aliații NATO, consolidând capacitățile de apărare și securitate ale țării.

FALS

Moldova nu are nevoie de suportul NATO pentru a-și dezvolta capacitățile de apărare.

GRĂUNTE DE ADEVĂR

În această narațiune falsă constă în recunoașterea faptului că Republica Moldova poate căuta și alte surse de sprijin pentru dezvoltarea capacităților sale de apărare, inclusiv prin parteneriate bilaterale, organizații internaționale și regionale și resurse proprii.

ADEVĂR

- Republica Moldova este situată într-o regiune cu tensiuni geopolitice mari în care Rusia a intervenit militar (foste republici sovietice (ex. Ucraina, Georgia)). Plus, prezența trupelor rusești în Transnistria reprezintă o sursă constantă de instabilitate și amenințare pentru securitatea Moldovei.
- Pentru a face față amenințărilor și riscurilor în adresa securității naționale, țara noastră are nevoie de sprijin și asistență Internațională. NATO este unul de partenerii noștri care ne oferă sprijin în domeniul militar, tehnologic și programe de modernizare a armatei, dificil de obținut în afara platformei de parteneriat oferit de Alianță.
- Republica Moldova este deja membră a Parteneriatului pentru Pace (PfP) al NATO, beneficiind de cooperare și asistență fără a fi membră a Alianței.
- NATO alocă fonduri pentru proiecte specifice de securitate și programe de cooperare care vizează consolidarea capacităților de apărare.
- Plus, NATO facilitează colaborarea regională între Moldova și alte țări partenere, ceea ce poate spori securitatea regională. Colaborarea cu NATO consolidează parteneriatele strategice și integrează Moldova într-un sistem de securitate colectivă eficient și favorizează asistența pentru îndeplinirea reformelor politice, economice și militare necesare în dezideratul nostru de integrare europeană.
- Suportul NATO oferă avantaje unice, cum ar fi sprijin tehnologic avansat, programe de instruire, care ar putea fi dificil de realizat prin alte mijloace.
- Republica Moldova este un stat suveran și independent și singură decide gradul de cooperare multilaterală și bilaterală care să fie în favoarea intereselor sale naționale de securitate.
- Capacitățile de apărare ale Republicii Moldova sunt limitate, având un buget de apărare modest și forțe armate slab echipate, insuficiente pentru a face față amenințărilor regionale. Fără sprijinul unei Alianțe militare puternice, precum NATO, dar și a țărilor membre NATO, capacitatea Moldovei de a se apăra împotriva unei agresiuni externe este redusă.

FALS

Aderarea la Uniunea Europeană implică automat și aderarea la NATO.

GRĂUNTE DE ADEVĂR

Ambele organizații sunt compuse din state europene și există o colaborare strânsă între ele în diverse domenii, inclusiv în domeniul securității și apărării. Totuși, aderarea la una dintre aceste organizații nu presupune automat și aderarea la cealaltă.

ADEVĂR

Uniunea Europeană și NATO sunt organizații distincte, fiecare cu propriile obiective, structuri și criterii de aderare. Aderarea la UE nu implică automat aderarea la NATO.

Fiecare țară are libertatea de a alege să adere la una sau ambele organizații, în funcție de propriile sale priorități și interese naționale.

De exemplu, există state membre ale UE care nu sunt membre NATO (cum ar fi Austria, Finlanda și Suedia înainte de recente evoluții), și invers, state membre NATO care nu fac parte din UE (cum ar fi Turcia și Norvegia).

Procesul de aderare la fiecare organizație este separat și necesită îndeplinirea unor criterii specifice și aprobarea statelor membre existente. Moldova poate urmări aderarea la UE fără a se angaja într-un proces de aderare la NATO, menținând astfel controlul asupra politicilor sale de securitate și apărare.

FALS

Aderarea la Uniunea Europeană înseamnă că Moldova va renunța la suveranitatea sa și va fi controlată de Bruxelles.

GRĂUNTE DE ADEVĂR

Aderarea la UE implică o serie de angajamente și ajustări legislative pentru a alinia legislația națională cu cea comunitară. Aceasta presupune delegarea unor competențe către instituțiile europene pentru a beneficia de piața comună, politica agricolă, fondurile structurale și alte avantaje ale integrării.

ADEVĂR

Moldova nu va pierde suveranitatea, ci va avea un cuvânt de spus în procesul decizional european. Ca membră a UE, Moldova va participa la luarea deciziilor prin reprezentanții săi în Parlamentul European și în Consiliul Uniunii Europene.

Suveranitatea națională nu este anulată, ci împărtășită într-un cadru de cooperare care aduce beneficii economice, sociale și politice semnificative. De asemenea, experiența altor țări arată că aderarea la UE poate întări suveranitatea națională prin consolidarea democrației și a statului de drept.

FALS

Intrarea în Uniunea Europeană va eroda identitatea națională a Moldovei și va duce la pierderea tradițiilor și culturii locale.

GRĂUNTE DE ADEVĂR

Procesul de integrare europeană implică adoptarea unor valori comune și a unor standarde care pot părea diferite de tradițiile naționale.

ADEVĂR

Uniunea Europeană promovează diversitatea culturală și protejarea patrimoniului cultural al fiecărui stat membru. Prin intermediul fondurilor europene, Moldova va putea accesa resurse pentru conservarea și promovarea culturii și tradițiilor sale.

De asemenea, aderarea la UE poate facilita schimburile culturale și educaționale, îmbogățind identitatea națională prin deschiderea către alte culturi și tradiții. Uniunea Europeană este un spațiu al diversității unde fiecare națiune își păstrează și își celebrează unicitatea.

FALS

Moldova va avea aceeași soartă ca Ucraina, dacă dorește să adere la NATO/UE

GRĂUNTE DE ADEVĂR

Este adevărat că aspirațiile de integrare în UE și parteneriatul intens cu NATO ale unei țări aflate în proximitatea Rusiei pot genera tensiuni geopolitice. Rusia percepe extinderea NATO și UE în fostele republici sovietice ca o amenințare la adresa influenței sale în regiune. Rusia a reacționat agresiv la aspirațiile pro-occidentale ale Ucrainei. Plus, regiunea este caracterizată de o competiție intensă pentru influență între Rusia și Occident, iar țările din această zonă trebuie să navigheze cu atenție între aceste puteri.

ADEVĂR

- Afirmatia nu ia în considerare diferențele istorice și geopolitice.
- Cu atât mai mult că Ucraina este mai importantă strategic pentru Rusia, iar conflictul din Transnistria este înghețat și gestionabil diplomatic, spre deosebire de războiul activ din estul Ucrainei.
- Plus, Moldova nu are aceleași diviziuni interne și vulnerabilități ca Ucraina, iar interesele Rusiei în Moldova nu sunt la fel de mari.
- Moldova nu este la fel de strategică din punct de vedere economic sau militar pentru Rusia, care își exercita influența prin presiuni economice sau politice, în loc de intervenții militare directe. Prin diplomație, reforme interne, sprijin internațional în procesul de integrare europeană și o politică externă proactivă pentru a-și asigura securitatea, Republica Moldova poate gestiona riscurile asociate cu aspirațiile sale europene și fortificarea parteneriatul cu NATO fără a suferi aceeași soartă ca Ucraina.

FALS

NATO aduce război

GRĂUNTE DE ADEVĂR

În această narațiune falsă constă în faptul că acțiunile și extinderea NATO pot provoca percepții de amenințare și reacții negative din partea altor actori internaționali, în special Rusia. De asemenea, intervențiile militare ale NATO, deși având scopuri defensive și umanitare, pot fi percepute de unele părți ca acte de agresiune, alimentând astfel narative critice. Unele intervenții NATO au fost criticate la nivel internațional, inclusiv în ceea ce privește metodele și impactul asupra populațiilor civile. Totuși, aceste aspecte nu diminuează rolul principal al NATO de a proteja membrii săi și de a menține stabilitatea internațională.

ADEVĂR

- Narativul fals ignoră rolul defensiv și stabilizator al alianței, NATO are un rol esențial în prevenirea și rezolvarea conflictelor, promovarea stabilității și sprijinirea partenerilor săi.
- Prin angajamentul său față de apărarea colectivă, diplomație și reforme, NATO contribuie la menținerea păcii și securității globale, mai degrabă decât la inițierea războaielor.

